

Ain Kallis: mida teeb kliimamuutus Eestiga?

Suurbritannia saadikuil olid eile käed tööd täis - edastati Briti teadlaste poolt koostatud läkitus, mis sisaldas hoiatust teistele riikidele, mis maakera kliimaga juhtub juhul, kui ilmaprotsesse ei keerata soovitavas suunas.

Taolisi hoiatusi, mis seekord oli küll interaktiivse kaardi kujul, on tehtud varemgi. Näiteks on Eesti klimatoloogid osa võtnud vähemalt kolmest suurest rahvusvahelisest projektist, kus on püütud hinnata kliima ümber toimuvat ning uurida, mida on võimalik teha, et olukorda vähegi parandada.

Juba 1998. aastal tegime arvutusi, mis juhtub Eesti kliimaga, kui aasta keskmine temperatuur tõuseks 2 kuni 6 kraadi võrra. Lühidalt: me satuksime otsekui Valgevenesse või Põhja-Ukrainasse. Sademeid tuleb praegusest rohkem, põllukultuuride kasvuaeg pikeneb, saaksime kasvatada ka lõunapoolsemaid kultuure.

Küttearved vähenevad, samas on lund veelgi napimalt. Metsadesse ja põldudele ilmub üha rohkem kahjureid, metsad põlevad sagedamini. Mudelite järgi peaks üleujutusi ja torme tulema enam, sest soojemate talvedega väheneb pideva jääkatte ulatus Läänemerel - lained pääsevad vabamalt möllama.

Eriti kiiresti on muutunud siinkandis talve ja eriti kevadine ilmastik. Tartu Ülikooli professori Jaak Jaaguse arvutuste kohaselt on ainuüksi ajavahemikul 1951-2007 Tartus kevadkuude keskmine temperatuur kerkinud 3,2 kraadi võrra, saartel veidi vähem.

Soome klimatoloog Heikki Tuomenvirta on hoiatanud, et üksikuid ilmakatastroofe ei saa võtta kui kliimamuutuse ilminguid. Küll on aga maailm, sealjuures isegi kõrgelt arenenud riigid, jäänud endiselt ülimalt tundlikuks kliima (ilma) äärmuste suhtes.

Ühe asjaga nõustuvad kõik: kliima muutub, on alati muutunud ja jääbki muutuma, oluline on aga mõista, millises suunas, kui kiiresti ning mida saab inimkond ette võtta.

Mida siis teha? Tuleb hankida paremat ilmateavet, kohastuda kliimamuutustega ning vähendada igati atmosfääri saastatust.

Ain Kallis on Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi peaspetsialist-klimatoloog ja Tallinna Tehnikaülikooli Meresüsteemide Instituudi okeanograafia õppetooli dotsent.